

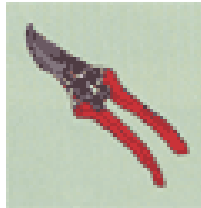
1.5 Snoeien en inkorten

Materiaallijst

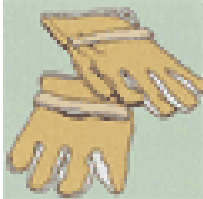
SNOEIMES

Hiervoor geldt slechts één maar een heel belangrijke voorwaarde: het lemmet moet scherp zijn !

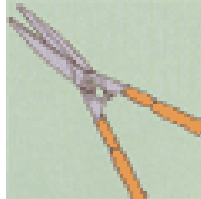
SNOEISCHAAR

De snavelschaar heeft 2 snijkanten; de aambeeldschaar heeft 1 snijkant.

TUINHANDSCHOENEN

Uitgevoerd in stof of leer, ze vormen een doeltreffende bescherming bij het snoeien.

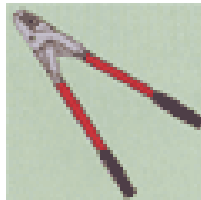
HEGGESCHAAR

Het handgereedschap werkt met scharnierende (rechte of gekartelde) schaarbladen van 20 à 30 cm.

HEGGESCHAAR MET MOTOR

Kies een model dat steeds met 2 handen moet worden geactiveerd.

TUINSCHAAR

Ook takkenschaar genoemd. Wordt gebruikt voor het snoeien van dikkere takken van bomen en struiken (tot 4 cm dik).

TREKSCHAAR

Dit is een verlengde vorm (max. 3 m) van de tuinschaar, zodat u hoog kunt snoeien, zonder ladder.

HANDZAAG

Voor het afkorten van dikke takken kan een handzaag gebruikt worden. Het zaagblad mag niet doorbuigen.

KETTINGZAAG

Let op de veiligheidsvoorzieningen zoals een handvat voor het blokkeren van de ketting.

OORBESCHERMERS

Als u met motorisch gereedschap werkt, zijn deze voorzorgen een noodzaak voor lang tuinplezier !

Bloemen, Struiken En Heesters

BLOEMEN

De eenvoudigste snoei-operatie is het afknippen met de vingers, van het bovenuiteinde van een verwelkte bloem. Dit bevordert de groei van de andere bloemen, en beïnvloedt vooral het aantal bloemen. Met de beschikbare voedingsstoffen vormen zich op de stengel nieuwe knoppen en vertakkingen.

SNOEIEN

Bij het verzorgen van vaste planten, snoeit u de verwelkte bloemen weg. Dit voorkomt uitputting van de plant en bevordert de groei van nieuwe bloemen, die vaak een interessante bloei geven op het einde van het seizoen. Gebruik een snoeischaar of, om sneller te werken, een tuinschaar.

HEESTERS

Het verwijderen van overbodig hout kan voor de meeste soorten het hele jaar door. Snijd dood of ziek hout af, juist boven een oog of loot, vlak tegen een gezonde tak. Kort lange takken halverwege in. Om een heester met bloemen correct te snoeien, dient u wel de bloeiperiode te kennen.

WINTER- EN LENTEBLOEI

Heesters met winter- of lentebloei vormen in de zomer nieuwe takken, waarop de bloemen voor het volgende jaar zullen bloeien. Elke tussenkomst voor de bloei riskeert de knoppen verloren te doen gaan. Snoei daarom direct na de bloei, op het einde van de lente of het begin van de zomer (vb. forsythia).

ZOMER- EN HERFSTBLOEI

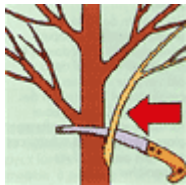
Bij de heesters met zomer- of herfstbloei, vormen de knoppen zich op de takken tijdens de groei en verwelken ze daarna. Deze heesters kunt u dus snoeien tijdens de winter, in februari-maart. De lengte van de overblijvende takken hangt af van de individuele soort van de heester.

HOE SNOEIEN

De takken die u wilt snoeien, moeten juist boven een oog of een loot, vlak tegen de stam of de hoofdtak, afgesneden worden. Hiervoor kunt u zowel een snoei- dan wel een tuinschaar gebruiken. U zult de snijwonde gaaf maken met het snoeimes, en tenslotte insmeren met teer of een wondafdekmiddel.

Bomen

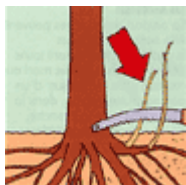
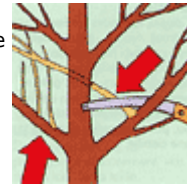

SKELET

Bomen snoeien is hen een bepaalde vorm geven, aangepast aan de beschikbare ruimte. Begin te snoeien vanaf het eerste jaar. Zo krijgt de boom telkens kracht om evenwichtig uit te groeien en knopen te laten ontluiken. Elimineer dode, beschadigde of zwakke takken (fijne vertakking in V-vorm bv.).

U-VORM

Rond de stam dienen de andere takken zich gelijkmatig te verdelen en met de stam een U-vorm te maken. Verwijder takken die zich naar het midden richten, i.p.v. naar buiten, takken die elkaar kruisen of tegen elkaar aanzitten alsook waterloten (die verticaal omhoog groeien en de rest overwoekeren).

WORTELSCHEUTEN

Struiken en bomen maken niet alleen vertakkingen in de 'kruin', maar ook ter hoogte van de wortels. Deze vertakkingen worden wortelscheuten genoemd. Ze kennen een zeer onwillekeurige groei en trekken alle sappen naar zich toe. Dit is uiteraard schadelijk voor de bloei.

SNOEIMES

Maak er een goede gewoonte van om bij het snoeien steeds dikke tuinhandschoenen te dragen. Als u knoppen, loten en takjes met een diameter tot 6 mm wilt afsnijden, kan dit heel vlot met een snoeimes. Zet het lemmet op de 'voet' van het takje. Snijd het takje af, met een stevige, draaiende beweging.

TUINSCHAAR

Iets dikkere takken, met een diameter tot 2,5 cm, worden met de tuinschaar aangepakt. Zet het snijgedeelte op de 'basis' van de te verwijderen tak, tegenaan de stam of de grotere tak waarop ze groeit. Duw daarna, in één beweging, de twee handgrepen naar elkaar toe, zodat de schaar dichtgaat.

Bomen

INSNIJDING

Voor het doorzagen van een tak met een diameter van meer dan 7,5 cm, verwijdert u eerst alle takjes die ze draagt, om hem te verlichten en om te vermijden dat de tak tijdens zijn val blijft hangen. Maak eerst onderin de tak een insnijding, waardoor de tak minder vlug zal doorbreken door zijn eigen gewicht.

AFZAGEN

Daarna begint u van bovenaf te zagen, naar de eerste insnijding toe. Als de tak heel zwaar is, kan het aangewezen zijn de tak eerst af te korten op ca. 30 cm van de stam, om pas daarna de stomp volledig te verwijderen, tot tegen de stam. U kunt dit met de snoeizaag of met de kettingzaag.

WONDEN

Om risico's op ziekten zo veel mogelijk te vermijden, moeten de wonden zo klein mogelijk gehouden worden. Dit verklaart waarom men eerder de verticaal opstaande takken wegsnoeit, dan wel schuin staande takken. De wonden moeten ook gaaf zijn. Bijknippen met het snoeimes, waar nodig.

BOOMWONDBEHANDELINGSMIDDEL

Nadat de wonde is 'bijgeknipt' met het snoeimes, wrijft of strijkt u ze onmiddellijk in met een beschermingsproduct. Dit kan teer zijn of een speciaal boomwondbehandelingsproduct dat fungiciden bevat. Bedoeling van beide producten is het ondoordringbaar maken van de wonde.

OPSNOEIEN

Dit is een grondige snoeibeurt die alleen de stam en de stompjes van de voornaamste takken overlaat. Een regelmatig gesnoeide boom heeft zo'n operatie niet nodig, of slechts occasioneel. De beste periode ervoor is tussen het vallen van de bladeren en de lente. Pas op: niet alle bomen verdragen dit !

Fruitbomen

PRINCIPE

In de fruittuin moet de snoeioveratie er op gericht zijn de boom zo snel mogelijk in zijn volwassen fase te brengen en de ouderdomsfase zo lang mogelijk uit te stellen. Zorg ervoor dat de boom voldoende licht en lucht heeft, zodat alle plantedelen zich gelijkmatig kunnen ontwikkelen.

ONDERSCHEID STEEN-/PITVRUCHTEN

Benevens het vormen van een 'skelet' zoals bij alle bomen, is er bij de fruitbomen ook nog sprake van snoeien ter bevordering van de vruchtvorming. Het snoeien van fruitbomen die steenvruchten dragen en fruitbomen die pitvruchten dragen, is wel degelijk verschillend.

STEENVRUCHTEN

Fruitbomen met steenvruchten (bv. perziken) snoeit u zodra de twijgen meer dan vijf blaadjes vormen. Knijp de uiteinden van de loten af, die zich vlakbij de vruchten bevinden. Het sap gaat dan naar de vruchten. Er vormen zich evenwel nieuwe knopen en twijgen; snoei gedurende enkele weken !

PITVRUCHTEN

Steenvruchten groeien op hout dat het jaar voordien gevormd is, pitvruchten op hout van twee jaar of meer. Snoei een tak zodat u 3 ogen kunt overhouden (of 2 ogen en 1 stuk vruchthout). De bovenste ogen krijgen meer sap: takjes groeien uit. Kort deze 's zomers in, eens ze 5 bladeren hebben.

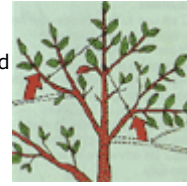

BUIGEN

Voorts kunt u de vruchtbaarheid van de jonge bomen vervroegen door de takken uit te buigen. Op die manier zullen er aan de onderkant van het blad en aan de takbasis makkelijker bloemen worden gevormd. Bij oudere bomen gaat u net omgekeerd te werk (takken omhoog buigen zorgt dan voor betere groei).

GATEN

Gaten in de boomkroon, bijvoorbeeld als gevolg van stormweer, kunt u terug invullen door zijtakken omhoog te binden, zodat ze goed gaan groeien en vertakken. Van zodra het gat opgevuld is, kunt u dan de vruchtbaarheid verhogen door de takken uit te buigen.

Hagen

JONGE HAGEN

Jonge planten moet u van kleinsaf kort insnoeien. Dit is noodzakelijk om een haag tot onderaan gesloten te houden. De bedoeling van het snoeien is heel eenvoudig: de plant dwingen zo veel mogelijk vertakkingen te maken zodat zich, vooral ook onderaan, een dichte begroeiing vormt.

SNOEIRITME

Ook 'gevormde' hagen moeten regelmatig worden bijgesnoeid. Voor een losse haag volstaat het één keer per jaar te snoeien, terwijl een strakke haag minstens twee keer per jaar een grondige en zorgvuldig uitgevoerde onderhoudsbeurt nodig heeft. Het veelvuldig snoeien zorgt voor een dichte haag.

STRAKKE HEGGEN

Strakke heggen vormen een soort levende muur waar u niet door kunt kijken. Het ideale profiel is conisch: aan de voet breder dan aan de top, zodat ook de onderste takken en bladeren voldoende licht krijgen. Zo blijven die even flink groeien als het bovenste gedeelte van de haag. Snelgroeiers zoals beuk, haagbeuk, liguster en laurierkers kunnen naar believen worden gesnoeid. Die blijven immers toch het hele jaar doorgroeien. Coniferen worden het liefst in de maand juni gesnoeid. De lentegroei is dan voorbij en het toegroeien van de wonde gaat snel.

LOSSE HEGGEN

De losse heggen, bijvoorbeeld met rozelaars, schermen minder af en hebben voornamelijk een decoratieve functie. Ze worden gesnoeid net zoals alleenstaande planten. Er zijn talloze planten die een losse heg kunnen vormen. Wij geven enkele algemene tips. Planten die bloeien op oud hout, m.a.w. hout van minstens 1 jaar, moeten worden gesnoeid na de bloei (forsythia, sering). Planten die bloeien op jonge scheuten worden bij voorkeur in de winterperiode gesnoeid (rozen). Bij planten met decoratieve vruchten wacht u tot de vruchten hun pracht verliezen.

HAGEN VERJONGEN

Als een haag te hoog of te breed is geworden, is februari-maart de periode om de haag flink terug te snoeien. Snoei daarbij eerst de dikke takken in met een snoeischaar en knip daarna de heg bij met de heggeschaar. Om een goede horizontale lijn te bekomen, spant u best een touw op de gewenste hoogte.

Hagen

OUDE HAGEN

Oude hagen worden op dezelfde manier gesnoeid als jongere hagen, zolang de vormgeving aan de eisen voldoet. Het komt er vooral op aan een rechte lijn te respecteren. Bij het scheren van de haag is een goed zicht op het werk dan ook belangrijk. Bij hoge hagen bijvoorbeeld is een ladder onontbeerlijk.

DRASTISCHE VERJONGING

Eerst manier van verjonging: alles gaat eraf tot op 20 cm van de grond om dan opnieuw te beginnen zoals met jonge planten. De haag zal nu wel sneller groeien dan een echt jonge aanplanting, want het wortelstel is veel meer ontwikkeld en zorgt voor een grote voedseltoevoer.

GESPREIDE VERJONGING

U kunt ook eerst de voorkant van de haag flink snoeien, en het volgende jaar de achterkant (of omgekeerd). Zo blijft de haag in de hoogte en wordt ze toch verjongd. Beuken, haagbeuken en esdoorn mogen niet drastisch worden ingekort. Hier dus steeds per kant snoeien.

VERTAKKINGEN

Na het uitschieten van de jonge scheuten moet de haag dan opnieuw in de vorm worden geknipt, zodat de scheuten zich zo intens mogelijk vertakken en de haag snel 'vol' maken.

ALGEMENE TIP

Bij het gebruik van snoeigereedschap let u erop dat het lemmet zorgvuldig wordt ontsmet met alcohol, wanneer u een zieke boom of struik hebt gesnoeid en vooraleer u een andere wilt gaan snoeien.